

НЕРЕН

ЧИКА ЈОВИН ЛИСТ.

1. VIII

1887.

КАКО ЈЕ МАЛИ РАДА ЈАХАО.

Био један јарац, чујте,
А несташан до зла бога;
А такав је увек био
Од постања свога.

Био један дечко, Рада,
А несташан до зла бога;
А такав је увек био,
Од постања свога.

Прохтело се малом Ради
Да на леђа јарцу скочи;
Али да л' ће јахат знати,
Да л' ће моћи!

А јарац га мирно гледи,
Као да га и сам нуди:
Кад си вољан јахат' мало
Јунак буди!

Рада скочи, јарац трпи;
Пође тихо крок за кроком,
Ал кад мало одмакоше
Скочи скоком.

У себи се јарац смеј'о
Овој шурки, овој шали, —
И скак'о је док јунака
Не стровали.

БАДЊЕ ВЕЧЕ.

Успомена од Недељка.

Небо је сиво. Навукли се тешки облаци, али нема ни кише ни снега. На кули се састале вране па гачу и деру се, као да се саветују, куда ће у лов. Јер богме није шала, зима је то, а на њивама све ћелаво, по авлијама нема ништа (само што каткад зељов провири испод сламе, да види какво је време) него се све завукло у своје легло. па чека снег.

— Зло је то, кад нема снега — помислио је Стојан, кад је изишао на поље. Гледа час горе на сиво оно небо, час онет по башти, па види један суви листак на оном ораху, како је сад баш задрхтао и нашао гроба на влажној земљи. Пружи руку, да осети пада-ли што, па кад је видео, да ничега нема, побојао се, да ове године неће доћи зима у наше село, јер баба-Сара каже, да је тако било једанпут у старо време.

— Нема снега — помислио је зловољан Стојан и уђе у топлу собу.

Тихо је морао ући, морао је добро пазити, да не наруши тишину, што је у соби владала.

У соби је био мрак, само пред иконом распетија горукало је малено љубичасто кандило. По соби се ширио благи мирис ките босиљка, што је била заденута за том великом иконом у прочељу собе. Позлату су године истрле, па се и сад још види где-која пега. Али је ипак благо сијало лице спаситељево, а Стојану беше милија та икона, него не знам шта . . .

Тамо онет у буцаку је велика и широка пећ, а на банку око пећке

скупила се деца, згурила се, па ћуте те чисто чујеш како кандило каткад запршти.

А зашто су мирна тако та деца? Пст!

Баба Сара приповеда.

— Кад он тамо, а то пуно змија и жаба . . . — Баба-Сара ућути, цвркну уснама, па повуче за уво првог малишу до себе. Затим рече, да сви тако ураде, а деца онда једно друго за уво; смешно им је, па би питали баба-Сару зашто је то? Али ко би смео прословити, кад баба-Сара приповеда, јер сад баш најстрашније долази.

Приповеда баба Сара тако лепо тако слатко, па страшно, а деца се претворила у уво па се не мичу, само што чисто видиш, како им кика расте од милине . . .

— Кад он дубље у шуму — настави она — а пред њега изиђе курјак гвоздене главе —

Кад је Стојан то чуо, њему застало дисање, па не сме ни да прогута један ваљухак, што му се од страхоте попео у грло.

Миша шапуће Мићи.

— Јел ти страх Мићо?

— Није —

— А теби? —

— Ни мени —

Миши скоро дошло да каже, да му је страх, ал га срамота од Миће, кад је млађи од њега. Не знам баш да ли му је страх, тек се Миша накашље и проврпољи, да се мало охрабри. Чинило му се, као да види оног курјака, као да види његове светле очи, па гвоздене зубе, па му се учинило, као да му је и срце од гвожђа па га нико не

може убити. А кад је баба-Сара казала, да га је један у зеленом капуту убио, Миши одлахну, Стојану се сиће ваљушак доле, а баба Сара рече тихо: „далеко му лепа кућа.“

Баба-Сара је довршила своју приповетку, а деци се здраво допала. Уме та наша баба-Сара да приповеда, па да је само слушаш. А за што не би њима она приповедала, кад су то све послушна деца, па не знаш ко је од кога бољи.

Ко би баба-Сари уденуо конач у иглу, него мала Смиљка, а ко би јутром нахранио голубове, него Миша и Мића, ко је најбољи ђак у школи — Стојан.

За то их и воли баба-Сара, а они ће с радошћу дочекати и божић.

Како ли се радовао Мића што је близу божић, па како ће појати рождество, а под њиме зашупти слама.

Не сме Мића ни да помисли на божић, јер има још неколико дана, а то је без све шале за њега по века. Непрестано му је у глави песма:

„Данас грошић, сутра грошић, преко сутра — божић“. Али се ипак Мића теши, „та није далеко“.

У соби је била тишина, кандеоце је прштало као да је издахнути хтело; деца су упиљила очи у кандеоце, баба-Сара је уздисала а на запећку је прео матори Маџан. Каткад је зажмирио као да дрема (ал он никад не спава), после се и једио па је помислио

— Та што већ не легнете ког врага, кад ми се тако лепа прилика дала, да тамо у подруму омастим ове седе брке —

Ал познаје баба-Сара тебе матори зликовче!

— Хајте децо у легло — рећи

ће баба-Сара, па за собом затвори врата од подрума,

Уф, јадан, кад чује, како се брава закључава, била му је смрт, дрекнуо би, али је опет легао на запећак и без икакве наде и даље је прео . . . .

На пољу је зима, биће снега!

I.

Богме се тај Стојан успавао. Свануло већ одавна, а време је мирно. Ал да Стојан зна шта је још на пољу, да зна како лепо снег веје, па како се лепо тихо и нечујно снежне пахуљице слажу, устао би одавно, јер се ту има много посла, кад снег веје. Треба да се оправе саоница, па треба и Зељова обићи, и мало више сламе метнути у његову кућицу.

— Куц, куц! — неко на врати.

Стојан се није пробудио, ал у собу уђе Славко.

Зачудио се баш, кад је видео, да Стојан још спава. Приђе Славко ближе постељи, а Стојан се протегли, па се пробуди.

— А гле Славка — чуди се Стојан — одкуд тебе Славко тако рано? —

— Баш је рано. Откад сам ја устао, па био са црквенаком, да звоним на јутрење, а тамо на излазу направили већ град, па зову и мене, да се играм. А ја им кажем, да идем прво тебе да зовем — смеши се Славко, па се све осврће по соби, па час гледи свој нови капут, па чизме, а нову капу све преврће у рукама, ал му срамота да каже Стојану: гле ја имам нове чизме . . . ваљда да се фали, (јер он зна ко се фали, сам се квари).

Ал што је истина, истина. Лепе су то чизме. Чак му и колена покривају, а ђонови дебели па се мо-

же тоциљати до миле воље, а никад да се не подеру. На петицама од чизама укуцана су два ексера, да може одраво парати лед, кад се тоциља. Ал што шубару има чак је и преко ушију навуче, па би могао у Сибирију, ал се бојао да му нос не отпадне.

Није Славко ни мислио, да ће он имати најлепше хаљине, јер је био здраво сиромах, ал нана му се мучила и трудила, па му купила за то, што је Славко здраво добро дете и добро учи.

И Стојан и Славко су знали, да ће Лаза имати све најлепше, јер је Лаза богат, па му је лако.

Па опет Лазу нису деца воле-ла, јер је био поносљив и није волео добру децу, јер им је завидио. А Славко је волео сву децу, њему су били сви једнаки, јер су све то деца, а његови мили другови. Ал Стојана је највећма волео, јер је и Стојан био добар, као и он. Увек се заједно играли, а кад би на Славка напао какав убојица, Стојан га је одмах бранио, та и главу би за Славка дао. А кад се опет играју са другом децом, њих двоје увек једно друго траже. Обоје су били добри ђаци.

— Ко је још на излазу? — упита весело Стојан.

— Илија, Милан, Сима, па Неца па . . .

— А Лаза? прекиде му Стојан реч (а малко се намргодио).

— Није, ал ће доћи — рећи ће Славко весело.

Настаде ћутање. Стојан се облачи брзо. И он богме чизме облачи, јер је зима, Славко сео код пећке на банак, па гледа у икону у прочељу, а ногама климата, нос му поцрвенио, па све га брише рукавом.

— Немој седити забадава — рећи ће Стојан — иди на таван па скини саоница. —

Славко га послуша, а Стојан настави у себи: а ја ћу узети прапорке, па да видиш . . . Чује Стојан, како неко по тавану клобара. Тај не може да их нађе, помисли Стојан.

— Та за оцаком — повиче

— Шта? — пита Славко са тавана.

— За оцаком —

Но сад зна Славко. Нашао је саоница, па их скине са тавана.

Стојан се већ обукао, па је радостан, што ће се лепо санкати и јуначки отимати онај тврди град.

Наоружали се. Улоптали неколико грудви снега, па чим тамо стигну, неће они објавити рат, него ће га на јурши отети.

— Седи ти Славко у саоница, а ја ћу вући — рећи ће Стојан весело.

— Седи ти прво . . . боље је —

А за што да је боље? Не знају ни сами . . . . волу се. Славко узме од Стојана прапорке, па обеси о врат, а Стојан седне, заогрне се боље. Славко узме за уже, па вуци. Иде то, све клизи . . .

Кад се изиђе из авлије, види се тамо излаз, а још даље голе шуме. На дрвећу нама више зелена лишћа, него се сада по голом грању посуло иње, а каткад и хладан ветар духне, па се тек затресе грање.

Тако је то зими. Све је голо. А тамо, где се у пролеће зеленио онај зелени ћилим изаткан шареним цвећем, тамо је сад бео застирач, од снега, а на њему ситни трагови од шапе брзоног зече. Небо је сиво и магловито. ваздух хладан, а по њему плови јато вра-на, и са грактањем спремају се некуд у лов.

Нашим малицама није било зима. Славко је весело вукао саоница по глаткоме снегу.

— Добро јутро, деда — рекоше њих двоје једногласно деда Урошу, јер је сад баш поред њих прошао.

— Да бог да децо. Ето отпао ти нос — нашали се чича.

Славко се ошпа, да види јел му отпао. Обоје се насмејаше шали чича Урошевој, па су онда даље јурили, а из далека су видели своје друштво, чули су веселу цикку и вику.

Угледали су из далека Симу па Милана па Илију па Нецу (све добру децу.)

Па су видели и Лазу. Неће ни ским да се игра. Око њега се искупило само његово друштво, све имућнија деца, а он неће на ове остале ни да гледи. Зима му је па се згурио тамо код једног дрвета, увукао главу у капут са огрлицом од лепе лисичине. А има чизме лаковане па на боре, на рукама топле рукавице.

Сви сиромашнији гледе у његове чизме и рукавице, па се чуде, како је то све лепо. Па за што се онда не игра, зар му је зима?

Гледај само Илију, нема ништа, ни рукавице, па како се запурио. Направио већ ваздан кугала од снега, па ће сад јуначки да удара на град. У оку му радост, у лице ударила јуначка ватра, па од те ватре пагнo му и нос.

Сад се залети, хитне једну кумбару, па нехотице удари Лазу по леним чизмама.

— Нисам хтео Лазо брате — рећи ће Илија братски и приђе Лази, да му очисти чизме.

Али се Лаза ражљутио, сав побледео у задрхтао.

— Зар ти не умеш пазити! зар су моје чизме, да их ти прљаш снегом из твоје прљаве руке! —

Само је то могао Лаза рећи, а то је он одавна и тражио, да се може посвађати са добрим Илијом, јер му је Лаза завидео, што је Илија био бољи, и што он још никога увредио није.

Илији жао, што му је тако Лаза рекао.

— Па нисам хтео.

— Шта ниси хтео, а и шта си ти — рећи ће Лаза — ти си прљави жебрак. . . Илија — турска чивија. .

То је Илију страшно разљутило — „чивија“ — јер нико га није могао тако увредити, него кад му ко каже да је „турска чивија.“ (ваљда за то, што је био мали.) Од Лазиних другова многи су га тако називали, и издевали му то име. Г. учитељ је увек говорио, да не издевају имена, јер је то ружно. Али Лаза не слуша г. учитеља.

— Нисам ја турска чивија — рече увређени Илија.

— Јеси, ти си баш турска чивија — каже Лаза још јаче, а његови другови на то се слатко смејали.

Илији пођоше сузе на очи, увредио га Лаза. Та његове руке никад нису прљаве биле, нити је он „турска чивија.“

Смејали му се они, што су мрзили на то добро дете, — доброј деци било је жао.

Игра је опет весело текла. Град је већ одавна разорен па су сад чекали Славка и Стојана.

— Ево их ево — чуо се весео поклич раздрагане деце. Сад ће бити игре и весеља.

Славко и Стојан се смеше, мило им, па су весели.

Деца се одмах упрегоше, да сањкају Славка.

Све је то Лаза видео, како се деца радују Стојану и Славку, злобно и пакосно.

— Аха, ту је и тај, и он је дошао.

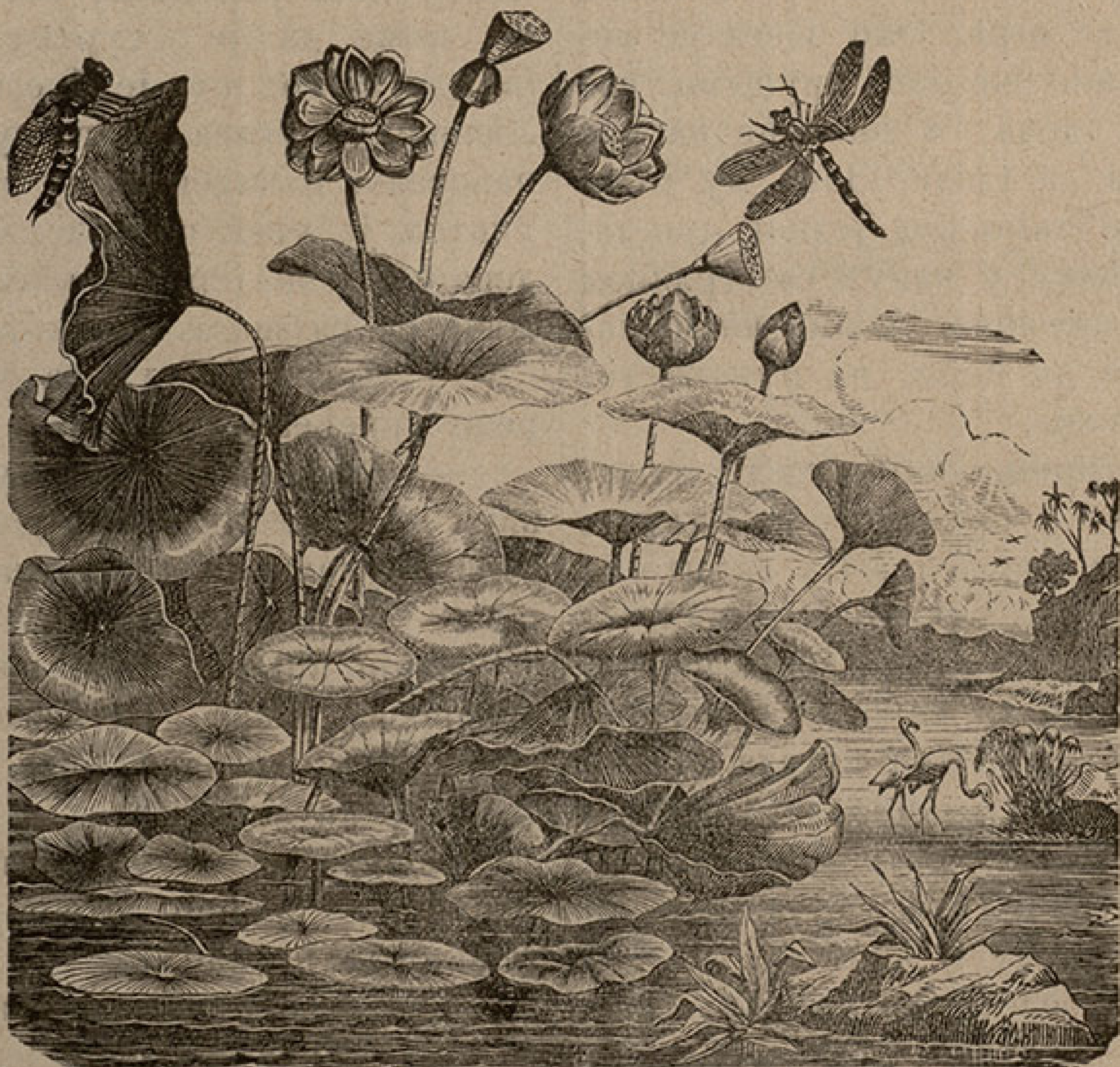
Мрзак му беше тај Славко, па није марио ни да га види, ваљда за то, што Славко увек зна лекцију. У цркви му опет није давао мира, него га задиркивао и штипкао. А Славко није хтео никад да га тужи господину. Лане опет Славко добио на дар књигу, што је био добар ђак, а Лаза није добио, за то, што није никад учио, него увек

иде четвртком у шуму па тамо квари тичија гњезда; или иде у виноград са неваљалом децом да тамо пуше . . .

Ал Лаза се не сећа, шта је казао добри господин да не ваља дирати тичице, и не ваља пушити, јер може се умрети. Славко није никад дирао мале певачице, што нас тако лепо у пролеће веселе, а никад није ни погледао на дуван, јер је знао, да то не ваља.

У оној гунгули дуго се нису могли наћи Славко и Стојан. Растварили се, па у оној вреви скоро и заборавили једно на друго.

(Свршиће се.)

ЛОКВАЊ.

едне недеље месеца српња (јула) пође млинар Жарић са својим сином из цркве кући. Сунце је јако некло и они се обрадоваше, кад дођоше

у шуму, у хлад. На крају шуме, нађоше чисто обучена младића с књигом под пазухом. „Куда ћете, господине ђаче, ако се не варам?“ Ослови га млинар.

Младић признаде да је ђак и рече да се жури кући да код својих родитеља проведе духовске празнике.

Млинар би радо с младићем више прозборио, али овај се журио и брзо им се изгуби из очију.

За по сата изиђоше отац и син из шуме: „Гледај, оче, тај господин ђак ваљда хоће да се купа, јер ено гд где се свлачи.“

„Но, и тај ће се лепо окупати“ одговори отац смешећи се. Та ту има више блата него воде. Али ако не зна пливати зло ће проћи — јер је та бара дубока.“

Док су они тако говорили ђак је већ био ушао у воду. Донекле је газио, па онда му се још само глава видела! Али за мало ђак се загњури и подиже руку из воде. У руци је имао неку биљку.

„Дави се!“ повика млинаруев син.

Тако је и било. Ђак није био пливач, а мислио је да је вода плитка. И да му млинар брзо не скочи у помоћ, ту би пропао; никад га мајка више не би угледала.

Сви троје захвалише богу, што је прошло без несреће. Кад се ђак обукао, зачита га млинаруев син: „А шта сте бога вам, тражили у тој бари. Па ваљда тек нисте ради те биљке улазили у воду?“

Ђак је још и сада имао у руци ону биљку и одговори: „Јесте баш сам тога ради улазио. Ја од свију наука најволим природне науке. Имам код куће разних биљака пресованих, али ову још немам. Она ме је у воду умамила. Та се биљка зове локвањ*).

*) У Хрватском листу „Smilju“ одакле смо овај чланак прерадили, место „Локвањ“ стоји „Лопец;“ дакле и тако га зову у неким крајевима нашег народа.

Млинаруев син замоли ђака да им прича што зна о локвању, а ђак се тој молби радо одзове и ово га поучи.

Локвањ расте у нашим водама и врло је красив цвет; али су још много крајевима далеко од нас.

Све врете локвања имају дебелу, опружену стабљику, а лишће им је дугуљасто, срцолико, сјајно и чини се као да је од коже. То је лишће у неких врета локвања врло велико. Велики су му и цветни листићи. А плод му је неко веће или мање зрно, као нека кожна торбица, пуна семена.

Код нас је најобичнији бели локвањ, који је управо рећи урес наших вода, особито горских. Између иноземних локвања вредно је поменути две врете, локвањ са цветом ружичастим, и локвањ са цветом плавим. Ова се биљка у Мисиру (Египту) поштовала као светиња, и данас је онде од велике важности и семе јој се употребљује за храну, јер даје изврено брашно. На споменицима старих Мисираца налазимо много пута слику локвања или „свешти лотос.“

Све ове врете локвања надмашује лепотом својих делова: локвањ модрорвени који расте у водама аустралским. Још је већма на гласу маруља (велики локвањ) који расте у Гвијани, тај има лишће до два метра дугачко и красив ружичаст цвет. Овај цвет назван је „Викторија регија“ на част енглеске краљице Викторије. Семење тога цвета изгуби у сухоти на брзо своју клицавост, с тога, кад се пренаша, мора се држати у боцама пуном воде.

ИСКРИЦЕ.

1. Најјачи и најтврђи град зове се: „слога“
2. Вера сваку рану излечи.
3. Ретка је то тица: веран пријатељ.

4. Туђе не дирај — своје не дај.
5. Празно буре већма звечи него пуно.

прибрао: Јов. Манојловић

БОГАТАШ И

Глад ме мори, дај ми јести,
Ако ти је душа драга!
А богаташ пир пирује, --
Презире га, не слуша га.

„Глад ме мори, дај ми чега,
Невоља ми преголема!“
А богаташ свега има —
Ал милости само нема.”

И УБОГИ ЛАЗАР.

„Дај ми само мрве оне
 Што са стола падну швога!
 А богаташ има тога —
 Ал је срца каменога,

Нећу даље, — грози ми се,
 Задрхће ми душа кива
 Кад се сетим да и данас,
 Овде, онде тако бива,

Нећу даље; знамо причу
Што ју Христос људма дао;
Знамо, знамо, богаташ се,
Али касно покајао.

А богат је онај свако
Ком претече кора хлеба.
А грешан је јако, ако
Не учини с њом што треба.

Чика Змајован.

КАКО РАДИШ ОНАКО БЕШ ПРОЂИ!

— ПРИПОВЈЕТКА —

написао: Лука Пиштељић.

(Наставак.)

V.

„По спољашности не пре-
суђујте људе.“ . . .

Предсједник општине А. . . -
ске бјеше од назад десе-
так година, врли старина:
Газда Јован Петровић;
кога су свагда једногласно за то
мјесто бирали. Ма да се је често
пута захваљивао на почасти тој,
иначе су га на ново бирали. Он би-
јаше један од богатијих газда из
села. У одборнике између осталих
бјеху бирани и: поп Пера Попо-
вић, са учитељем Ђорђевићем.

У предсједника бијаше син-једи-
нац Димитрије, врло добар дјечак,
и вршњак и друг Ђорђа Поповића,
такође јединца-сина свештеникова.
Оба друга бијаху једина нада и
утјеха својих родитеља, који бјеху
остали удовци. Газда Петровић и
попа се вољаху као браћа, па им
бијаше мило чути и видјети, да се
и њихови синови такође брацки
држе. Често пута би сте видјели
Димитријева и Ђорђева оца, ће за-
једно сврате у сеоску кафану на
по једну чашу пива, али ништа
друго!

И у школи Петровић и Попо-
вић бијаху врло добри ђаци и у-
чењем и владањем, а бијаху у и-
стом разреду са малим Цигом. Но
они су га сваком приликом избје-
гавали, јер већ се бјеше дознало,
да је то „лажов првог реда“, а „ко

радо лаже, радо и краде!“ вели
наша пословица.

Сви ученици, њихови другови са
Димитријем и Ђорђем сврше осно-
вну школу „са отличним успјехом у
учењу и владању“, осим Циге, који
у владању имаше: „слабо“; но и-
пак његовој крађи се још не бијаше
стало у крај, он то и даље ћераше,
као и његови родитељи.

Пошто сврши школу, остаде да
оцу код куће помаже. И збиља он
бијаше — по спољашности — врло
учтив, а јошт више послушан —
али како? . . . ако га пошаљеш:
рецимо да ти купи каквог еспана
за фиорин, то знади да ту неће
више бити него што долази за 70
до 80 новчића, остало је себи за-
тајао! Тако он послуживаше у сва-
ким оваким приликама, но ја бих
му захвалио на таквим услугама!!!
. . . Цига имађаше и још један на-
чин да до новаца дође. Он бијаше
велики сплеткар. Често пута би,
разумије се за своју корист — за-
вадио и најискреније другове, те
би се поријечкали и увреде један
другом наносили. Цига би се тада
увријеђеном понудио, ако му је по
вољи, да се за увреду освети, на
које је увријеђени радо пристајао.

Учини се погодба: и онај плаћа
Циги, десетак или двадесетак, за
извршење освете.

Када му се плати, а он иде и
вријеба згодан час, када ће да из-

врши злу намјеру, када се онај и не нада. Одреди бусију и на згодном мјесту очекује своју жртву.

Када је вријеме а он завитла великим каменом, па или га згоди у главу или у леђа и т. д. по другим дијеловима тијела, па тада нагне бјегати странпутицом да га не познају. Тако он то извршује! Онај угрувани мора ћешто да одлежи у боловима и по више дана. Цига долази да га види привидно га сажалијева, а у себи ликује! . . .

Било је тако до сада често пута, и још му се ни у том не стаде у крај! . . .

Тим начинима он је свагда у себе имао прилично новаца, које су инак ишле у беспослицу, јер право каже наша пословица:

„Како што дође, онако и прође!“ . . . тако добивени новац, или је изгубио картајући се, или пјанчећи или играјући „на плојке,“ тек од њега нигда није имао озбиљне користи. . . .

„Иде вријеме носи бремене!“ па ће то вријеме донијети и истину на сриједу, да „изађе дјело на видјело!“ . . . .

VI.

„Пазите с' ким се дружите!“ . . .

Димитрије Петровић и Ђорђе Поповић живљаху и даље у искреној брацкој и дружевској љубави. Често пута би рано поранили, па хајд заједнички у лов у шуму. Димитрије имађаше свога хрта, кога зваше „Караман.“ То бијаше врло окретна животиња, коју су оба друга радо имала. Често би се почитав сахат с' њиме забављали, ућечи га које чему. Милина бјеше погледати на ова два младића, спојена узајмном брацком љубављу, на којој би им морао човјек завидјети!?! . . .

Малом лонову — у коме ћете

сви познати Цига-Јову — не бјеше право, и с тога се у њему породи завист, ради њихове љубави, па зато што њега свако презире (због лагарија), намисли да и њих пошто по-то завади — на своју корист. Почне им се којекаквим начинима умиљавати; но они га одлучно из друштва одбију и презру. То њега не покољеба, већ још одлучније се завјери да ни под којим начином ту намјеру не пренебрегне. Сада им се још више и на сваком кораку поче умиљавати, те они попусте, и постану у многом које-чему према њему врло повјерљиви, што свакако иђаше у прилог његовој намјери: да завади другове.

Пазите драги моји, кога у своје друштво примате, да се после не би и ви његових дјела застидили, јер пословица каже:

„С' ким си такав си!“ . . .

Чим се почеше с' њим дружити, између два стара друга поче избјати на површину неко неспоразумљење, које све бјеше дјело вјештих сплетака „новог друга“ . . . Димитрије и Ђорђе се већ „мрко попријeko“ погледаваху; а Цига се радовао, видећи да му посао иде брзим корацима к' мети. Димитријем Цига брзо у свему овлада, јер он бијаше слабијег карактера него Ђорђе. Сваки дан му је пунио уши којекаквим потворама на Ђорђа, но овај је на то слабо пазио, јер га првашња свијест још не бијаше савим напустила, као што ће — на жалост касније бити. Већ је и Цига био са њима неколико пута у лову, па се хрт и њему почео умиљавати — познали се . . . Већ је у велико зима! Божић је на прагу! данас је Субота, а у четвртак пада Божић. Јошт 4—5 дана до њега! . . .

Димитрије и Ђорђе одреде да

сутра у неђељу после „службе божије,“ пођу у лов, али без Цига-Лове, јер када је он са њима, не могу ништа да користе — не могу ништа да улове! . . . све тице плаши и не да да се нанишани! . . .

Сутра-дан пођу другови у цркву, а после службе ће у лов. Цига је некако дознао да они намјеравају у лов — али без њега, па зато хоће да им се освети; али како?... има он већ скројен цио план за тај посао. Црква се напунила „дупком,“ јер побожни сељани не пропуштаху ниједну прилику, да благом Творцу, не захвале на обилности његовој са сваким добром, којим их је уз здравље, срећу и весеље обилно подарио.

И два друга су ту; на обичном свом месту, код пјевнице. . . .

VII.

„Назите коме ћете вјеровати!“ . . .

Сада ћемо се мало вратити к' Циги, и његовој смјери! — да видимо кад ли ће у живот ступити!? . . . Пошто су сви већ пошли у цркву он пође кући Газда Јована Петровића, ће нађе „Карамана“ где неку кост глође. Пошто га је нас познавао, то му није тешко било да га за собом намами. Нас пође за њим Цигиној кући, ће га овај ухвати и на неко прикривено мјесто свеже, бацивши му неке кошчурине пред ноге — а он изађе у село. —

Свршила се служба! . . . Свијет се разишао кућама; па и другови пођу да се за лов спреме.

Спремили су се! . . . све је у реду . . . о рамену висе „шарке пушке!“ . . . Само им „Карамана“ нема!? . . . Свуда га траже, али га ипак нема!!! . . .

„Чега није, ни цар јест не мо-

же!“ . . . еле лов буде одложен, оставе пушке и сву опрему на пођу шумом у шетњу. Мало прође и Ђорђе пође кући, а Димитрије лагано сам продужи шетњу! Ту сретне Цигу-Јову; поздраве се и заједно продуже шетњу. Ту му се Димитрије поче јадати: да му је нестало „Карамана“, да га је свуда тражио, но нема па нема!!! . . .

— Па њега је Ђорђе одвео некуд још прије него сте ушли на службу! — Зар ти није казао!?

— Де што говориш? та он је до цркве за мном ишао, а тада сам га ја оћерао кући нашој, ће је и пошао!? рећи ће Димитрије . . . .

— Па знам ја то! — опет ће Цига — али кад си га ти оћерао, ухватио га је Ђорђе, свезао својим пасом и некуда га свезана одвео! . . .

— Та он је прије мене у цркву ушао, није имао времена да га веже и одводи! . . .

— То се теби само учинило; можда си видио кога другога да је прије тебе ушао, па ти се учинио он; а веруј ти мени, ја сам својим очима видио, кад га је одвео! — опет ће Циганин . . .

— Вала чини ми се, и сада бих био готов заклети се, да то није тако било! Ја нијесам био ни цијан ни сањив, па да ми се другаче привиђа! . . .

— Тако је то, тако, као што ја говорим! . . . буди уверен да је тако! . . .

— Е, онда ћу се усудити, да Ђорђа заштам, за то! — опет ће Димитрије . . .

— Можеш! . . . одговори Цига — лажов . . .

Тако Димитрије буде преварен и повјерује потвору на свога вјерног друга. Он је „боље повјеровао

туђим ријечима, него : својим очима!“ . . . а пословица вели: „Боље је вјеровати својим очима, него туђим ријечима!“

Пазите коме верујете!!! . . .

VIII.

„Испеци па реци! . . .“

Освануо је понеђељак. Шумом штају Димитрије и Ђорђе, у тихом разговору:

— Није лијепо од тебе, што ме завараваш! . . . рећи ће Димитрије Ђорђу . . .

— А шта је било?! упита овај зачуђен . . .

— Па за „Карамана!“ опет ће први.

— Шта за „Карамана“?! . . . .
Је ли нађен?! . . .

— Је ли нађен!!! . . . То ти најбоље знаш?!

Ђорђе се упрепасти!

— По чему то судиш!? — упита ће овај.

— По чему судим?! — Па ти си га одвео; а мене си јуче преварио: да не знаш ће је! . . . То није лијепо од тебе! . . .

— Шта, ја га одвео? ја тебе преварио!? . . . То је подла лаж! Ко ти то рече? . . .

— Па казао ми Цига јуче, да те је својим очима видио: кад си га везао и одвео! . . .

— Ја и опет велим то је подла лаж! . . . Ја ћу њему показати „како се бог моли!“ . . .

Може бити да је он сам тај мајстор, па нападањем на мене хоће да са себе скрене пажњу!? . . . А јеси ли га сам ти вратио кући?! . . .

— Јесам!!! — али . . . ! . . .

— То ме: „али . . . !“ вриједи; зар боље вјерујеш једном дерштету с' улице, него своме искреноме другу! . . .

— Ама тако је!? Тек он рече: да те је видио својим очима! . . .

— „Боље је вјеровати својим очима, него туђим ријечима!“ владај-се по овој пословици, па не ћеш заћи с' пута! . . . Напротив: ти си боље повјеревао туђим ријечима, него својим очима, те си ми тиме нанио велику увреду, посумњавши, да сам ти ја затајао твојега пса:

„Испеци па, реци!“ — „Размисли па уради!“ . . . на томе се другови растану у приличном неспоразумљењу . . . .

XI.

„Како дошло, онако и прошло! . . .“

Рано јутрос, т. ј. у Понедељак 22. Децембра, Циго је пошао у лов — надајући се лијепу „шићару“.

Разумије се: да је собом одвео и „Карамана“, који му хтједе умаћи, да га овај добро свезао не бјеше па га тако вођаше. Већ је далеко у шуму ушао. На један-пут пас нањуши зеца и шћера-га!

Гонећи га „Караман“ набаса на вука, који будући гладан једва га дочена и ухвати. Одмах га растргне, јер му у чељустима курјачким ништа не поможе сва очајничка обрана! Звао је за помоћ! . . . јест? али Циго се одмах дао у бјегство, чим је спазио вука, оставивши бједног пса на жртву гладном вуку. Док је дошао кући, од великог страха „самртна га пот“ бјеше окупала! Одмах је пао у постељу и за два дана није могао да се добро опорави од првог страха. Чим је дошао к' себи и опоравио се, а то бијаше на бадњи - дан, он устане и крене се у село к' Димитију, да га пита за исход разговора са Ђорђем . . . .

Идући к' Димитрију, баш га сретне ће и овај к' њему иде. Димитрије се чудио: ће је Јово за то-

лико дана, да га не види. Циго прећути истину, изговарајући-се, да је због неког узрока, имао читава два дана да ради у соби, јер је тако посао захтевао.

— Но шта уради с' Ђорђем за пса? . . . је ли ти га вратио? . . . ушита Јово . . .

— Та он каже: да га није одвео, него да се ти само шалиш, да не речем — лажеш! — као што ти је он рекао. Он каже: то је подла лаж! . . .

— Лаже он . . . . Лопов један! . . . продере се — љутито Циго — Нек мирује он од мене, док ја нијесам изказао „оно, за њега! . . .

То „оно,“ нагласио је он лукаво, као да се под тијем крије каква велика тајна, у којој би Ђорђе био главни кривац — а у самој ствари није било ништа — само је тако измишљао, да тиме друге уплаши! . . .

— Што је то „оно“ те знадеш за њега? . . .

— То је мој посао! Нек ме још мало наљути пак ће свак знати! А за сада нећу још да га тиме застиђујем! . . .

— Дакле баш је одвео?! . . . .

— Ја ти дајем моју поштену(?) ријеч, да је тако.

А зар ће крадљивац доћи да каже: „Ја сам украо!“ не! не! . . . Тога нема! . . . .

— Е, онда кад је тако: ја с њиме прекидам! . Нек се зна на бадњи-дан! . . Нећу ићи да му усмено то речем, већ ћу му одмах написати неколико ријечи, да је он тај тајни лопов! — и да прекидам с' њиме! . . . .

На томе се растану. Цига се више радоваше што ће му се план извршити, него сутрашњем божићу.

(Свршиће се.)

СТАРА БАКА И УНУКА ЈОЈ.

старела већем бака
Издаде је старе очи,
Па се шијућ дуго с' иглом,
Дуго с' концем пати, бочи.

Гледала је унучица
Где кубури где се пати,
Па бакици својој оде
Да јој сама то уради.

Та она је јоште млада
Њене очи боље виде;
Па сад конач као муња
Кроз ушицу игле иде.

Стара мајка смешећи се
На унуку своју гледи,
А очи јој чисто зборе:
Тако дете много вреди.

— Љ. —

КРСТАТИ И ОБИЧНИ ПАУЦИ ПРЕДСКЗИВАЧИ ВРЕМЕНА.

Још из старога времена важе крстати и обични пауци као изврени предсказивачи времена. Око године 1477 пише Конрад од Магенберга у својој природној историји: „Кад пауци дижу своје мреже, то је онда знак, да ће киша падати.“ Али Магенберг није први, који нам је о

томе предмету оставио писмену сведошћу, него и самом Аристотелу и Плинију биле су познате поменуте особине паука.

Ако тражимо узрок тој чудноватој особини паукова, да често два до три дана у напред предскажу промену времена,

то га треба тражити у изванредно фином осећању, које је својствено многим инсектима.

Као што је познато, атмосфера садржи пре кише или олујине врло велику количину влаге; ова влага мори и успава како људе тако и животиње. С тога важи као правило, да парциелно кидање кружнога паучнога ткања предказује непогоду. Ово местимично кидање долази од саме особености паучне грађе, чији се фини кончићи на влажном времену знатно скупљају. Да затезање мреже не би достигло велики степен, то сам паук на више места пресече кончиће, те да тиме уштеди труд, да изнова сагради нову мрежу. Кућевни паук (*tegenaria domestica*), који свуда по буџацима разациће своју мрежу, показује се то предосећање на сасвим други начин. Док

кретати паук приљезним радом на мрежи предказује лепо време, дотле кућевни паук своје предосећаје за лепо време показује тим, што се главом напред испружи и из своје мреже вири: он очекује, што се јасно може видети, да га сунчани зраци обасјаду и да муве мушице, које се око мреже врте, упадну у његову клопку.

Мутно, кишовито и променљиво време наступа у опште — по исказу многих — увек онда, кад паук сакрије главу у ћелију и ноге уједно скупи.

Што се истинитости ових навода тиче, то нас је искуство научило, да се ти наводи не само потврђују, него да се шта више и време предосећања код паукова приближно одредити може. Код домаћег паука то време износи 38 до 42 сати, дакле дуже, но што је матереологија била у стању да одреди.

АНАГРАМИ.

Мир и Рим. _____

Иду људи. _____

Уми Симу. _____

Цера на реи. _____

У Риму умиру. _____

Ујака кају. _____

Имам Маја зајам мами. _____

О маши да си и сад и тамо. _____

Ови шјуу уји шво. _____

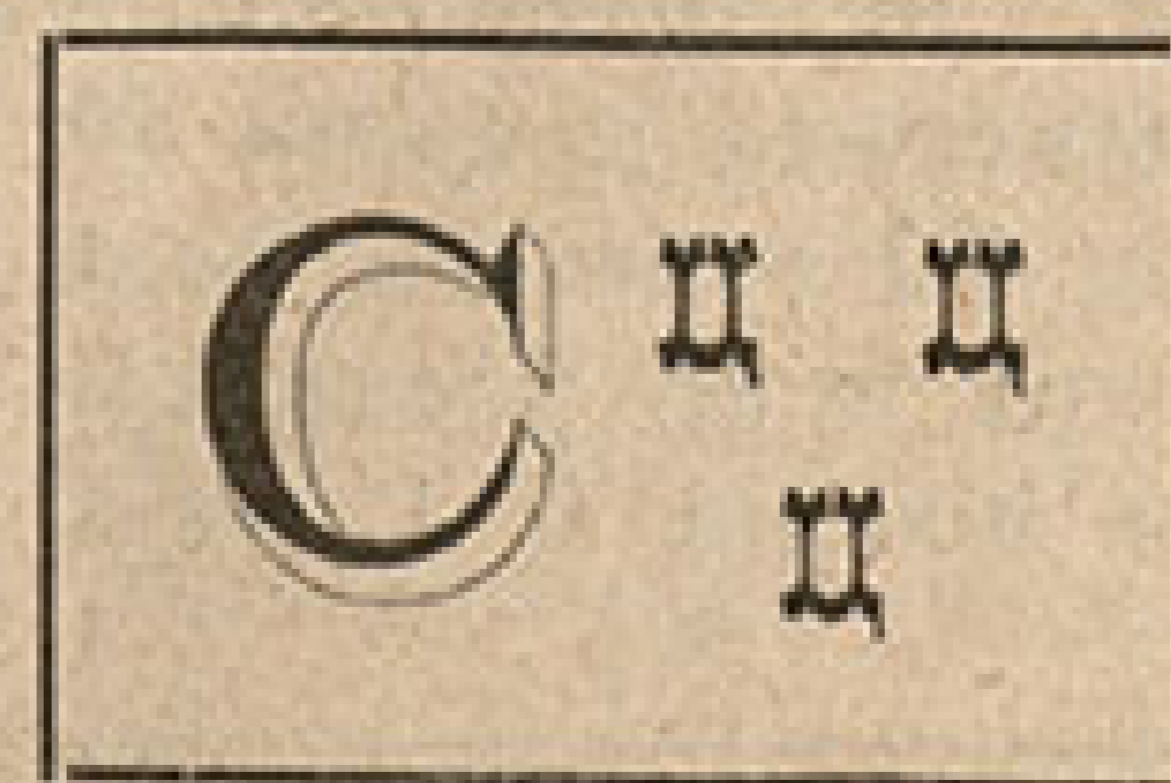
Послао Ђ.

Даштања

I. За мању децу.

1., Кад се почињем са М или са С, онда сам женско име. Кад се почињем са Б, онда сам нешто прљаво. Кад се почињем са П, онда ме можеш видети, али ме не можеш ухватити.

2., (Ребус.)

II. За одраслије.

3.) (Аришмогриф.)

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, Женско име.

1, 4, 5, 6, 7, Једе се.

5, 4, 6, 2, Мушко име.

5, 7, 1, 2, То нас теши.

6, 3, 4, 5, Цвет.

2, 5, 6, 7, Женско име.

5.) (Коњички скок.)

ЈЕ	ГРУ	ЈЕ	РУ							МИ	О	КА	МО		
БИ	ДВЕ	А	МАМ	СР					ВО	О	ЈЕ	ШИ	НЕ		
У	ДВИ	ДИ	ЈЕД	КЕ	И				МЕ	СТО	ЦЕ	ГИ	КЕ	НЕ	
ДО	НО	РУ	ИХ	СР	ЦЕ	ЛО	ЈА	СР	ЦА	ТА	ВЕ	МО	МИ		
КЕ	ДА	НО	И	СЕ	НУ	ЦЕ	ПА	МЕ	АЛ	СР	СТО	СВЕ	РУ		
ЈЕД	ЦА	НЕ	ЗЛАТ	ДА	ТО	РО	СЛО	ДА	ЈЕ	МО	ГО	МА	ЈЕ		
ДЕМ	ЗА	НО	ВРЕД		НЕК	СВЕ	МО	ДУ		ДЕМ	ОЈ	ДА	БЛА		
СР	МО	ПАД	КА			БО	ДУ			МО	ГА	ЈЕ	И		
НУ	СЛУ	СТО	СА							ЗА	ДА	ЈЕ	ДА		
ПА	НО	СВО	КА							ДА	ГУ	ШИ	ЗИК		
ЖЕ	НЕ	МИ	ЗА							ЦА	И	ДЕМ	НЕ		
ЈЕД	КА	ЛИ	МЕ							ЈЕМ	СЛО	БО	МИ		
ЖЕ	СР	ДУ	ЈОШ							МЕ	КА	ДУ	ЗНА		
ЦЕ	НЕ	МИ	СЛУ	ЈЕ	РО					ГА	БО	ЈЕ	И	КО	СТО
															*

Почиње се онде где је знак *.

Саставио Ђоле.

Решења и имена оних, који реше и на време уредништву јаве, биће штампана у броју 4.

Пошто наручена нова насловна слика (глава) није на време стигла да се употреби за 1 број, то је сада, док не истече прво тромесечје нећемо ни употребити.

САДРЖАЈ: Како је мали Рада јахао. — Бадње вече. — Локвањ. — Искрице. — Богаташ и убоги Лазар. — Како радиш, онако ћеш проћи. — Стара бака и унука јој. — Кретати и обични пауци предсказивачи времена — Анаграми. — Даштања.

Цена је „Невену“ за Аустро-Угарску: на читаву годину 4 фор., на пола године 2 фор. За Србију, Црну Гору и за остале крајеве 10 динара или 5. фор. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године. — Сиромашнијим ђацима и свима учитељима даваћемо „Невен“ за четврт цене јефтиније. Т. ј. за три фор. годишње, 1 ф. 50 новч. на по год. — а за 75 новч. на три месеца. У Србији и другим земљама 7 дин. годишње, 3¹/₂ дин. на по год. — а 1 дин. и 75 пара за три месеца.

Штампарија А. Пајевића у Новом Саду.